

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-05

Diarienummer N165-0470/23

Handläggare: Diana Ristic

E-post: diana.2.ristic@socialsydvast.goteborg.se

Förlängning av Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Skyddsvärnet avseende boendeombud

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst förlänger Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Skyddsvärnet avseende boendeombud, för individer som bor på Victor och individer som bor eller har bott inom Boende och hemlöshet, socialförvaltningen Sydväst. Perioden avser 2025-03-01-2027-03-01.
2. Socialnämnd Sydväst ger i uppdrag åt förvaltningsdirektören att underteckna Idéburet Offentligt partnerskap (IOP) med Skyddsvärnet avseende boendeombud till en total kostnad av 1 440 000 kronor per år.

Sammanfattning

I Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 framgår det att idéburna organisationer har en central roll i att motverka hemlöshet och att ge stöd till individer i social utsatthet och med skadligt bruk och beroende. Idéburna organisationer har ofta bättre förutsättningar att nå dessa individer än kommunen och andra myndigheter och särskilt om arbetet får ske över tid.

Sedan 1 mars 2023 har Boende och hemlöshet inom socialförvaltningen Sydväst ett Idéburet Offentligt Partnerskap med den idéburna organisationen Skyddsvärnet genom två boendeombud som utgår från boendet Victor. Partnerskapet har under denna period inneburit att individer som flyttar från boendet Victor eller annat boende inom Boende och hemlöshet, fått stöd av boendeombuden i att skapa ett socialt sammanhang och nätverk utanför boendet. Boendeombuden har också stöttat i att motverka ensamhet och säkerställa att det inte blir ett glapp i överbyggnad till vidare boende. Inom ramen för det Idéburna Offentliga Partnerskapet finns en nära samverkan mellan boendet Victor och Skyddsvärnet. Syftet med det Idéburna Offentliga Partnerskapet är att i högre utsträckning kunna tillgodose behovet hos individer som verksamheterna hittills har haft svårt att möta utifrån deras livs- och boendesituation.

Boendet Victor är ett kollektivt boende med bemanning dygnet runt och som vänder sig till individer 25–65 år med ett omfattande och långtgående skadligt bruk och beroende och psykosocial problematik. Målet på Victor är att individen ska få stöd utifrån individuella behov, få hjälp att ta sig vidare till en mer långsiktig boendelösning och mer stabil livssituation. Boendet Victor erbjuder skadereducerande insatser och jobbar mot att individer i riskfyllda livssituationer ska få en mindre riskfylld vardag. På boendet finns flera olika aktörer och organisationerna är samlade under samma tak för att underlätta för individer att få samordnade insatser och att möta upp deras behov. Det Idéburna Offentliga Partnerskapet initierades utifrån behovet av att förstärka det skadereducerande arbetet.

Boendeombudens grund är att befinna sig på Victor. Här skapar de relation och förtroende hos individer som varit länge i hemlöshet och som lever med såväl ett skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika och en psykisk ohälsa. Boendeombud och metodhandledare på Victor träffas regelbundet för att utvärdera och följa upp boendeombudens arbete samt för att samverka kring individer på Victor.

Boendeombuden erbjuder stöd för att komma vidare till andra boendeformer och/eller olika sociala sammanhang som ger mervärde. Boendeombudens roll kan liknas vid att vara en medmänniska som stöttar individen i vardagen för att nå en mer stabil och hälsosam livssituation. När individerna flyttar från boendet Victor eller annat boende ska boendeombuden kunna vara med i en övergång för att individerna ska kunna behålla ett etablerat stöd under en period. Syftet med stödet är att bygga upp tillvaron, motverka ensamhet och se till att viktiga saker inte hamnar mellan stolarna tills kontakterna i det nya boendet etablerats. Rollen ligger både utanför ramen för de uppdrag som kommer från myndighet och för att förstärka arbetet med de individer som behöver extra stöd utöver det stöd de får av behandlingspersonal. Boendeombudens arbete har möjliggjort att individer får ökat förtroende för samhället, att stigmatisering minskar och att kvarboende har ökat.

Det Idéburna Offentliga Partnerskapet föreslås förlängas för perioden 2025-03-01 – 2027-03-01.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialförvaltning Sydväst finansierar det Idéburna Offentliga Partnerskapet med 1 440 000 kronor per år. 1 400 000 kronor bekostar två boendeombud och 40 000 kronor bekostar bruk av bil.

Hemlöshet har betydande samhällsekonomiska konsekvenser och påverkar möjligheterna för individer som står utanför ordinarie bostadsmarknad att leva självständigt. Med gällande Idéburna Offentliga Partnerskap möjliggör det för individerna att öka kvarboende och minska belastningen på akut hemlöshet. Boendeombuden har vid flera tillfällen använts som en åtgärd i att hindra utskrivning och möjliggjort för individer att kunna bo kvar. Utan Idéburet Offentligt Partnerskapet ökar risken för utskrivning och vräkning ur bostaden för individen och kommunens kostnader för sanering och förebyggande åtgärder riskerar att öka.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

I Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 framgår det att idéburna organisationer har en central roll i att motverka hemlöshet och att ge stöd till personer i social utsatthet och med skadligt bruk och beroende. Idéburna organisationer har ofta bättre förutsättningar att nå dessa individer än kommunen och andra myndigheter och särskilt om arbetet får ske över tid. Problematiken vid skadligt bruk och beroende är ofta sammansatt och insatser behöver samordnas för att möta individens hela situation. På boendet Victor finns flera aktörer och organisationer samlade för att underlätta för individer att få samordnade insatser. Verksamheten innefattar även insatser i form av mat, kläder, sysselsättning samt vård för beroende och psykiska sjukdomar.

Rätten till bostad är stadgad både i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och i den svenska grundlagen. I regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) fastställs det att det allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet. Ett stabilt boende är ofta en förutsättning för att kunna delta i behandling och för att komma ifrån ett beroende. Omvänt så riskerar också människor

som lever i instabila boendesituationer att utveckla ett beroende. Psykisk ohälsa är vanligt bland personer med skadligt bruk och beroende. Många har också andra problem och sociala svårigheter, som kan kräva vård, stöd och behandling från flera olika myndigheter och verksamheter samtidigt. Brist på sysselsättning är ofta ett hinder för en lyckad behandling och återanpassning i samhället. Det är också en av de vanligaste orsakerna till återfall.

Enligt Socialstyrelsens rekommendation bör individer som har ett skadligt bruk och beroende erbjudas individanpassat stöd i syfte att bidra till ökad boendestabilitet. Ett syfte är att förhindra vräkningar och stödja möjligheten till kvarboende.

Boendeombudens roll inom Boende och hemlöshet kan liknas vid att vara en medmänniska som stöttar individer i vardagen för att nå en mer stabil och hälsosam livssituation. Det är en funktion som inte är möjlig att upphandla eller där det finns en marknadsmässig situation. Boendeombudens roll har varit central för att skapa förtroende hos individer från 25–65 år som varit länge i hemlöshet, som har lågt förtroende för myndighet och som lever med såväl ett skadligt bruk och beroende och en psykisk ohälsa. Boendeombudens unika roll gör att de möter individerna på deras nivå, vilket får en större positiv påverkan på både individernas fysiska och psykiska hälsa. Boendeombuden har i högre utsträckning kunnat möta behovet hos individer som bor eller har bott på Victor, de har kunnat hjälpa individerna att bygga upp tillvaron, motverka ensamhet och se till att viktiga saker inte hamnar mellan stolarna tills kontakterna blivit etablerade på det nya boendet. Det har i sin tur lett till minskad risk för återfall, mindre kontakt med sjukvård och högre grad av kvarboende. Brottsligheten minskar också om individerna får något att göra och ett positivt socialt sammanhang.

Genom boendeombuden ökar individernas delaktighet hos en målgrupp vars inflytande annars är låg. Boendeombuden tillvaratar individernas rättigheter som gynnar dem och förbättrar deras hälsa och känsla av sammanhang. Boendeombuden fungerar som ett komplement till skadereducerande insatser. Ju mer stöd och hjälp målgruppen får, desto mindre belastning blir det på samhället. Om individerna hittar andra arenor i stället för att ta droger mår de i förlängningen bättre, blir tryggare, känner sig mer inkluderade och får ökat förtroende för samhället vilket leder till att stigmatiseringen minskar.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Ärendet berör barnrättsperspektivet utifrån att vuxna som befinner sig i hemlöshet/social utsatthet och med skadligt bruk och beroende kan vara föräldrar och oavsett hur vårdnaden ser ut kan barn känna oro utifrån föräldrarnas situation. Hemlöshet och osäkra boendeförhållanden skapar otrygghet, sociala problem och ohälsa för individerna men också för deras barn. Placering i ett socialt boende med förstärkt stöd innebär en mer stabil situation för individer och kan påverka den generella tryggheten för barn.

Det finns också exempel på tillfällen då boendeombuden har återknutit kontakt med individers barn vilket har haft en positiv effekt på deras hälsa.

Bilagor

1. Idéburet Offentligt Partnerskap med Skyddsvärnet avseende boendeombud 2025–2027

Ärendet

2023–2025 års Idéburna Offentliga partnerskap mellan socialnämnd Sydväst och Skyddsvärnet innefattade insatser i form av två boendeombud för individer som bor på Victor och som bor eller har bott inom Boende och hemlöshet, socialförvaltningen Sydväst. Förslaget är att partnerskapet förlängs perioden 2025–2027.

Beskrivning av ärendet

Sedan 1 mars 2023 har Boende och hemlöshet inom socialförvaltningen Sydväst ett Idéburet Offentligt Partnerskap med den idéburna organisationen Skyddsvärnet genom två boendeombud som riktar sig till individer som bor på boendet Victor och till de som bor eller har bott inom Boende och hemlöshet i socialförvaltningen Sydväst. Pågående partnerskap sträcker sig över två år och föreslås förlängas för perioden 2025-03-01-2027-03-01.

Skyddsvärnet har lång erfarenhet och deras arbete innefattar att förebygga social utslagning och att skapa bättre förutsättningar för människor i samhället. Nuvarande partnerskap består av två boendeombud som utgår från boendet Victor och stöttar individerna där men också individer som bor eller har bott inom Boende och hemlöshet. Boendeombuden stöttar individerna som ska flytta eller har flyttat i att skapa ett socialt sammanhang och nätverk utanför boendet, att öka förtroendet för myndigheter och etablera relevanta och hållbara kontakter, motverka ensamhet och säkerställa att det inte blir ett glapp i överbyggnad till eventuellt vidare boende. Boendeombudens roll underlättar även i att förhindra vräkningar och möjliggöra längre kvarboende.

Inom ramen för det Idéburna Offentliga Partnerskapet finns en nära samverkan mellan boendet Victor och Skyddsvärnet. Boendet Victor erbjuder skadereducerande insatser och vänder sig till individer med ett omfattande och långtgående skadligt bruk och beroende och psykosocial problematik. På boendet finns flera olika aktörer och organisationerna är samlade under samma tak för att underlätta för individer att få samordnade insatser och att möta upp deras behov. Boendeombudens grund är att befinna sig på Victor för att skapa relation med individerna som bor där så att förtroendet är etablerat när individerna ska flytta vidare och att stödet fortsatt kan erbjudas som en brygga in i nästa boende. Boendeombud och metodhandledare på Victor träffas regelbundet för att utvärdera och följa upp boendeombudens arbete samt för att samverka kring individer på Victor.

Socialförvaltningen Sydväst finansierar det Idéburna Offentliga Partnerskapet med Skyddsvärnet med 1 440 000 kronor per år, där 1 400 000 är kostnaden för två boendeombud och 40 000 kronor är kostnaden för bruk av en bil.

Boendeombudens arbete

Boendeombudens kompletterar behandlingsassistenternas arbete hos de individer där det finns bristande tillit och där det finns svårigheter att ta emot stöd från socialtjänsten. Boendeombuden fångar upp de individer som behöver ett förstärkt stöd och som verksamheterna har svårt att nå fram till. De bidrar även till mervärde genom att stötta upp i områden som inte ingår i ett uppdrag från myndighet. Eftersom boendeombuden befinner sig i miljön på Victor nästintill dagligen där de äter, umgås och gör aktiviteter tillsammans med individerna kan de knyta kontakter på ett mer naturligt sätt vilket underlättar i relationsskapandet och att kunna påverka individen att öka tilliten till exempelvis myndighet.

Boendeombuden har haft samtal med nästintill samtliga inskrivna på boendet Victor. De har samtal/möten med i snitt 15 individer varje dag. Utanför Victor har boendeombuden kontakt med ungefär fem individer åt gången, som antingen är mellan boende, nyligen har flyttat till nytt boende eller som en extra resurs i ett boende där individen kräver lite extra för att kunna fungera i det sammanhanget. Boendeombuden fungerar i de fallen främst

som ett psykosocialt stöd och språkrör i kontakten med myndigheter och sjukvård. Boendeombuden arbetar med individerna utanför boendet i ungefär tre månader, eller tills individens situation stabiliseras på det nya boendet.

Varje måndag har boendeombuden och metodhandledare möte för dialog, planering och samverkan kring boendeombudens uppdrag och vilka individer som är i behov av stöd. Boendeombudens arbete utvärderas i nära samverkan och följs upp kontinuerligt.

Boendeombuden har sitt kontor på boendet Victor. Deras arbete sker sedan i alla gemensamma utrymmen på Victor där de möter upp individer, är tillgängliga för samtal, har aktiviteter eller är ett bollplank utifrån individernas behov. På måndagar erbjuder boendeombuden husmöte för individerna på Victor i syfte att öka deras delaktighet och ta in synpunkter och önskemål för vidare aktiviteter.

Boendeombuden är ofta initiativtagare och delaktiga i både enskilda och gemensamma aktiviteter som planeras både på och utanför boendet i syfte att skapa meningsfullhet och normalisering. Exempel på aktiviteter som genomförts är kläutlämning, våffelkvällar, besök på gym, spela musik, utflykter till badplatser, bio, Ullared, anordna tipspromenader och baka. Boendeombuden har även haft möjlighet att kunna hjälpa till och vara ett komplement till verksamhetens uppdrag i nätverksarbetet och samverkan med andra myndigheter samt beroendevård. Det handlar om de fall boendeombuden är tänkta att ha en relation med individen som sträcker sig längre än boendet Victor.

Boendeombuden har kunnat vara med i inledningen av en placering på ett boende för att skapa en bra grund för individen och snabba på relationen med ny personal. En viktig uppgift för boendeombuden är när individen ska flytta vidare till annat boende. När det gäller planering för att bo i egen lägenhet är boendeombudet ett ovärderligt stöd utifrån att steget från att bo i ett kollektivt boende till att bo själv kan vara stort och komplicerat. Boendeombuden har stöttat i själva flyttprocessen, både med förberedelse, själva flytten och som ett stöd i anskaffning av möbler. Att boendeombuden kan finnas kvar i en övergång innan relevanta kontakter etablerats upplevs som en trygghet för individen.

Boendeombuden har i flera lägen uppmärksammat individer som är på väg att riskera utskrivning och förhindrat att det sker. Boendeombuden har genom sin roll som medmänniska kunnat anta en medlarroll och därigenom kunnat agera framgångsrikt i processer där individen varit på väg att bli utskriven. Boendeombuden har bidragit till att individer har kvarboende längre genom att arbeta med individers delaktighet och göra aktiviteter som ligger utanför ramarna för ett uppdrag, men som skapar mervärde för individen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att insatserna som beskrivs i det Idéburna Offentliga Partnerskapet är viktiga delar i Göteborgs Stads arbete i att ge stöd till individer som har ett skadligt bruk och beroende och en psykosocial problematik. Arbetet går i linje med regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Då problematiken vid skadligt bruk och beroende ofta är sammansatt behöver insatser samordnas för att möta individens hela situation. Det Idéburna Offentliga Partnerskapet innebär att individen med hjälp av boendeombuden får en bättre hälsa, bättre förutsättningar till kvarboende, ett ökat förtroende för myndighet vilket i sin helhet bidrar till att öka tryggheten i staden.

Beslutet ska skickas till:

Edita Paljevic
Avdelningschef

Annika Ljungh
Förvaltningsdirektör